

I.

CSONGRÁD MEGYEI BÍRÓSÁG

2.P.21.854/2005/34.

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Csongrád Megyei Bíróság Dr. Kiss Zoltán ügyvéd (6500 Baja, Vörösmarty u. 5.) által képviselt felperes neve ... szám alatti lakos felperesnek – ... ügyvezető által képviselt ... KFT. ... szám alatti székhelyű alperes ellen – szerződésből eredő követelés és egyéb iránt indult perében – a bíróság meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A bíróság megállapítja, hogy az alperes a felperes szerzői jogát megsértette, amikor a "könyv I." című kiadványon a felperes, mint grafikus nevét nem tüntette fel.

Ezt meghaladóan e l u t a s í t j a a keresetet.

A le nem rótt eljárási illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000,- (Harmincezer) Ft I- és II. fokú perköltséget 15 napon belül.

Az ítélet ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, amelyet írásban, három példányban a Csongrád Megyei Bíróságnál kell benyújtani a Szegedi Ítéletáblához címezve.

A bíróság tájékoztatja a peres feleket, hogy a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálhatja el a fellebbezést, ha

- ezt a fellebbezési határidő lejárta előtt a felek közösen kérték,
- ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, a meg nem fizetett illeték van az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, vagy csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, továbbá ha csak az ítélet indokolása ellen irányul és a fellebbező fél a fellebbezésben nem kérte tárgyalás tartását.

Ha a fellebbező fél akár a fellebbezésben, akár a másodfokú bíróság felhívására, illetve a fellebbező fél ellenfele a másodfokú bíróság felhívására tárgyalás tartását kéri, a fellebbezést tárgyaláson kell elbírálni.

I N D O K O L Á S :

A bíróság az alábbi tényállást a felperes személyes előadása, a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakértői véleménye, a Csongrád Megyei Bíróság 2.P.20.946/2004. számú iratai, valamint jelen per során keletkezett iratok alapján állapította meg.

A felperes grafikus művész. Az alperessel 2002. novemberében kötött szóbeli megállapodást az ún. LOGICO rendszerhez tartozó kiadvány az "könyv 1." című kötet illusztrálása érdekében. Ez a kiadvány 16 oldalból állt. Az elkészült kiadványt az alperes nyomdai úton sokszorosította és oktató csomagban használta fel. Az illusztrációs grafikai munkák elvégzésével kapcsolatosan az alperes a felperes részére 2004. november hónap 24. napján megfizetett 67.500,- Ft-ot, 2002. november 29. napján 60.000,- Ft-ot, 2002. december hónap 3. napján pedig 15.000,- Ft díjat.

Ezt követően a peres felek között újabb szóbeli megállapodás jött létre avonatközásban, hogy a felperes elkészíti az ugyancsak LOGICO rendszerhez tartozó "könyv 2." című kötet illusztrációját. Ezzel összefüggésben a felperes 2003. január hónap 2. napján számlát állított ki az alperes részére 97.500,- Ft díjról. Ezen számlaösszegeből az alperes kiegyenlített 50.000,- Ft-ot. A fennmaradó 47.500,- Ft-ot nem egyenlítette ki a felperes részére a mai napig sem.

Az alperes a felperes által elkészített "könyv 1." című kiadványt sokszorosította, azonban a műven a felperest, mint szerzőt, azaz mint grafikust nem tüntette fel.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 47.500,- Ft megfizetésére. Álláspontja szerint elkészítette a "könyv 2." című munkákkal kapcsolatos illusztrációkat, azonban az alperes a kiszámlázott díjazást teljes egészében a felperes részére nem fizette meg. Utalt arra is, hogy az alperes a felperessel az illusztrációk vonatkozásában felhasználói szerződést nem kötött. Ezzel összefüggésben a felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 300.000,- Ft szerzői jogdíj megfizetésére, mivel az elkészült kiadványt az alperes sokszorosította, értékesítette, azonban a felperes részére szerzői jogdíjat nem fizetett meg.

Továbbá kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a felperes szerzői jogát megsértette akkor, amikor a kiadványokon a felperes nevét, mint grafikus művészt nem tüntette fel. Ezzel összefüggésben 500.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy mivel a műveken nem tüntette fel a felperes nevét, ezzel a jogséttéssel a felperesnek immateriális hátrányt, nem vagyoni hátrányt is okozott. Utalt arra, hogy a jogsértés miatt potenciális munkakapcsolattól, illetőleg megbízási lehetőségektől esett el.

Alperes a keresetnek az elutasítását kérte, egyúttal beszámítási kifogást is előterjesztett. Utalt arra, hogy a felperes által kifejtett tevékenység nem minősül olyan tevékenységnek, mely szerzői jogi védelem alá esne. Utalt arra, hogy a felperes részére az alperes adta meg az illusztrációk, rajzok elkészítéséhez szükséges mintákat. A felperes ezen minták alapján készítette el az illusztrációkat, ebből következően önálló, szerzői jogilag védett művet a felperes nem hozott létre.

Nem vitatta, hogy a felperes a peres felek megállapodásának megfelelően elkészítette az "könyv 1." című kiadványhoz szükséges illusztrációkat. A "könyv 2." című kiadványhoz a felperes nem készítette el a rajzokat. Nem vitatta, hogy a felperes ezen kiadvánnyal kapcsolatosan egyes rajzokat elkészített, ezek azonban megjelentetésre alkalmatlanok voltak, továbbá nem az összes, a mű elkészítésével és kiadásához szükséges illusztrációt készített el a felperes. Mivel a felperes az alperes által sem vitatottan bizonyos munkálatokat elvégzett, ebből következően a felperes részére 50.000,- Ft-ot fizetett meg az alperes, azonban a felperes szerződészegése miatt további összeg megfizetésére nem kötelezhető. Egyebekben pedig

utalt arra, hogy a felperes pontosan tudta, hogy a művet, melyet a felperes elkészített, kiadványként kívánják megjelentetni, azt sokszorosítani kívánják. Ebből következően a peres felek közötti díjmegállapodásba beleértendő volt a felhasználói szerződés alapján felperesnek járó szerzői jogdíj is.

Utalt továbbá arra, hogy a megjelentetett és felperes által elkészített "könyv 1." című kiadványon valóban nem tüntette fel a felperes, mint szerző nevét. Utalt ezzel összefüggésben arra, hogy a mű önálló, szerzői jogilag védett műnek nem tekinthető, másrészt pedig ezzel a felperes részére ingyenes reklámot biztosított volna, melyre azonban nem köteles. Arra is hivatkozott, hogy általában a tömegtermelésre, sokszorosításra szánt kiadványokon, pl. a plakátokon vagy egyéb más termékeken az adott termékhez kapcsolódó grafikát elkészítő személy nevét sem szokták feltüntetni.

A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatos keresetnek az elutasítását is kérte, hiszen jogsértés hiányában nem vagyoni kártérítés megfizetésére nem lenne kötelezhető.

A beszámítási kifogással összefüggésben pedig utalt arra, hogy abban a hiszemben volt az első kiadvány megjelentetésével összefüggésben megkötött szerződés megkötésekor, hogy a felperes egyéni vállalkozó. A felperes az első kiadvány elkészítése után számlát bocsátott ki, amelyet az alperes befogadott. 2003. január hónap 1. napját követően csakis egyéni vállalkozó által kibocsátott számlát fogadhatott volna be az alperes. Azonban ekkor derült ki az alperes számára, hogy a felperes nem egyéni vállalkozó. Ugyanakkor már a felperes által kibocsátott számla alapján az 50.000,- Ft-ot a felperes átvette. Ezzel összefüggésben az alperesnek 73.327,- Ft járulékot kellett megfizetni az akkor hatályos tb., illetőleg adótörvények alapján.

A kereset az alábbiak szerint kisebb részben a l a p o s :

A bíróságnak a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.119/2005/5. számú végzése alapján azt kellett elsődlegesen megvizsgálnia az alperesi hivatkozással összefüggésben, hogy a felperes rajzai önálló, eredeti szellemi alkotásnak minősülnek-e vagy sem. Ettől függ ugyanis, hogy a felperes igényt a szerzői jogi törvényre alapítottan az alperessel szemben érvényesíthet-e vagy sem. A Szegedi Ítéltábla említett végzése azt is tartalmazza, hogy tekintettel arra, hogy a felek megállapodása nem a már meglévő, hanem jövőben megalkotandó mű elkészítésére vonatkozott, a felek által kikötött díj egy része lehet megbízási díj, más része pedig a felhasználónak járó szerzői jogdíj. E kérdések eldöntése érdekében ugyancsak szakértői vélemény beszerzése válhat szükségessé.

A bíróság a táblabíróság utasításának megfelelően beszerezte a Szerzői Jogi Szakértői Testület véleményét (9. sorszám alatti beadvány). A Szakértői Testület véleménye szerint a felperes grafikai műveiről mindenképpen elmondható, hogy egyéni, eredeti jelleggel bírnak. Így tehát azokat keletkezésüktől, megalkotásuktól fogva megilleti a szerzői jogi védelem. Nem fogadható el azon alperesi érvelés, amely szerint a grafikus nem eredeti elgondoláson alapuló képzőművészeti alkotást hozott létre, hanem a kiadó, mint megrendelő által adott szempontok alapján alkalmazott grafikát készített, mivel az egyéni, eredeti jellegnek a művön magán - ahogy az a külvilágban megjelenik - kell kifejeződnie és nem a mű tartalmán kell fennállnia. A szerzői jog ugyanis nem védi az ötletet. A Szakértői Testületi vélemény tartalmazza azt, hogy a szerző vagyoni jogait tipikusan felhasználási szerződés útján engedi át. A szerző átadással, a mű átadásával gyakorolja egyik személyhez fűződő jogát, a nyilvánosságra hozatalhoz való jogát. Az átadás egyben a felhasználási jog szerződészerű gyakorlásának lehetővé tétele, a szerződés szükségszerű eleme.

Ha a szerzőnek a felhasználási szerződés teljesítéséhez még meg kell alkotnia a művet, akkor a megállapított díj magában foglalja egyrészt a megalkotásnak, tehát a megbízás teljesítésének a díját, másrészt pedig a felhasználás jogát, az alkotónak járó szerzői jogdíjat is. Ebben az esetben a felek megállapodásán múlik, hogy külön, tételesen meghatározzák-e a felhasználási díjat összetevő részeket vagy sem. A felperes az alperessel a jövőben megalkotandó műre kötött felhasználási szerződést. A Szerzői Jogi Szakértői Testület véleménye szerint, a megállapodott felhasználási díj a szerző által nyújtott teljesítménnyel arányban áll. A felek között nem megbízási, hanem felhasználási szerződés jött létre.

A fentiekből az a következtetés vonható le, hogy a felperesnek a szerzői jogi díj megfizetésére irányuló kérelme alaptalan. A szakértői testületi véleményből, továbbá az iratokból megállapítható, hogy a felek közötti megállapodás arra vonatkozott, hogy a felperes a jövőben elkészítendő művet hoz létre, mellyel kapcsolatosan az alperessel a díjazásban megállapodtak.

Nyilvánvaló, hogy a felperes tisztában volt azzal, hogy a művét kiadják, sokszorosítani fogják, azaz azt fel fogják használni. A fentiekből, továbbá a szakértői testületi véleményéből következően tehát a felek között megállapodott díj, melyet az alperes a felperes részére megfizetett magában foglalja a felhasználói díjat is.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint, ha a felperes azt állítja, hogy az említett megállapodásba nem foglaltatott bele a felhasználói díj, úgy ezen tényt neki kellene bizonyítania. Ezt azonban a felperes saját maga állításán kívül semmivel sem tudta alátámasztani.

Ebből következően a felperesnek a felhasználással kapcsolatos szerzői jogi díj iránti igénye a fenti okokból alaptalan.

A felperes nem fogadta el a Szakértői Testület véleményét. 14. sorszám alatti beadványában utalt arra, hogy a szerződés megkötésekor irányadó Magyar Tervező Grafikusok Egyesülete és Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének külön kiadványa által adott ajánlásból kitűnik, hogy a felperes ezen ajánlásban írt ár töredékéért vállalta el a grafikai munkák elkészítését. Ebből következően a felperes által átadott grafikákkal összefüggésben a felperest további felhasználói díj illetné meg. Ebből következően a felek közötti megállapodás nem tartalmazza és nem is tartalmazhatta a felhasználói díjra vonatkozó megállapodást. Nem tudta elfogadni azon szakértői véleményt, amely az általa elvégzett munkát, illetőleg a felhasználói díjat egymással arányban állónak tekintette. Utalt arra, hogy a Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület Jogi Főosztályától beszerzett szakértői vélemény szerint a jövőben létrehozandó művek felhasználásának két eleme van, az egyik az alkotói díj, valamint a felhasználás jogának a díja. A megalkotási díj ellenében a szerzőt megbízzák, hogy adott határidőre hozza létre a művet. Ez történt a felperes esetében is. Ezen túlmenően a megalkotott mű felhasználásának is ára van. Álláspontja tehát az, hogy az alkotói díj tartalmilag és lényegileg elkülönül a felhasználás jogának a díjától.

A már idézett fenti Szakértői Testületi vélemény szerint a felek között valójában nem megbízási szerződés, hanem felhasználói szerződés jött létre azzal, hogy az az alakítás megsértésével köttetett meg. Ugyancsak a Szakértői Testületi vélemény szerint az alperes által ezen szerződés alapján kifizetett díjazás arányban áll a felperes munkavégzésével. Ebből következően a felek által megbízási/vállalkozási díjnak nevezett összeg valójában a felperest megillető felhasználói és őt szerződés alapján megillető díjazás. Ami a felperes által becsatolt Magyar Tervező Grafikusok Egyesületének ajánlását illeti, utalni kíván a bíróság arra, hogy a Ptk.205.§ (1) bekezdés alapján is a

felek a szerződés tartalmát szabadon határozhatják meg. A felek között nem vitásan a felperes által is elfogadottan létrejött egy megállapodás, melyben megállapodtak a felperest az illusztrációk után megillető díjnak a mértékéről. Utóbb a felperes ezt már vitássá nem teheti, illetőleg erre hivatkozással többletdíj igényt nem érvényesíthet.

A Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.119/2005/5. számú végzésében utalt arra, hogy a felperesnek kell bizonyítania, hogy a 47.500,- Ft-os összegű díj igénytel kapcsolatosan a követelt összegnek megfelelő rajzot elkészítette, átadta az alperes részére, tehát a szerződéses kötelezettségét teljesítette.

A bíróság felhívására a felperes 27. sorszám alatt beadványt csatolt, mely tartalmazza az alperes kézírásos instrukcióit, illetőleg egyes rajzok megnevezésére vonatkozó felsorolást, továbbá a 11 db rajzot a "könyv 3." című munkával kapcsolatosan. Az alperes által kinyomtatott "könyv 3." című elkészült munkából származó oldalakat 8 db A4-es méretben, fekete-fehér nyomatokon. Becsatolt saját CD-hordozót, amelyen részben feltüntetésre került a "könyv 3." című kiadvánnyal kapcsolatos munka, így az ún. békás képek, karácsonyfa díszek és méhek útvonalai.

A bíróság meghallgatta ... tanút avonatközásban, hogy a felperes a "könyv 3., "könyv 2." című munkákkal kapcsolatosan hiánytalanul teljesítette-e kötelezettségét, azaz az összes rajzot, amely a kiadvány kiadásához szükséges, átadta-e az alperesnek. ... tanúkenti meghallgatása során (30. számú jegyzőkönyv) nem tudott nyilatkozni avonatközásban, hogy ténylegesen a teljes mű átadása megtörtént-e, azaz a felperes elkészítette-e és átadta-e az összes kiadvány megjelentetéséhez szükséges grafikai rajzot. A felperes által becsatolt 27. sorszám alatti beadvány mellékleteiből pedig egyértelműen nem állapítható meg, hogy a felperes az összes, a kiadványhoz szükséges rajzot elkészítette volna és azt átadta volna az alperes részére, hiszen a becsatolt rajzok, utasítások, illetőleg CD-k tartalma alapján a kiadvány elkészítéséhez szükséges rajzok részben jelennek csak meg, ahogy ezt maga a felperes is egyébként ezen beadványában állítja.

Ebből következően a felperes további 47.500,- Ft-os díjigénye alaptalan.

Ami a névfeltüntetéssel kapcsolatos szerzői jogi jogsértés megállapítását illeti, ezzel kapcsolatos kereset alapos.

Az 1999. évi LXXVI.tv. 1.§ (2) bekezdés szerint, szerzői jogi védelem alá tartozik a művészet minden alkotása, így különösen a rajz. A szerzői jogi védelem az alkotást, a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni eredeti jellege alapján illeti meg. A 12.§ (1) bekezdés szerint, a szerzőt megilleti a jog, hogy művén és művére vonatkozó közleményen szerzőként feltüntessék. **A Szerzői Jogi Szakértői Testületi véleményből megállapítható, hogy a felperes által készített mű, önálló szerzői jogilag védett műnek tekinthető. Ebből következően a névfeltüntetéssel kapcsolatos személyhez fűződő jogok is megilletik a felperest. Az alperes maga sem vitatta, hogy a felperes által elkészített "könyv 1." című kiadványon nem tüntette fel a felperes, mint grafikus nevét.**

Az említett törvény 94.§ (1) bekezdés szerint, a szerző jogainak megsértése esetén, követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, továbbá a (2) bekezdés szerint a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítési igénye is lehet.

A jogsértés miatt a felperes nem vagyoni kártérítés iránt is terjesztett elő keresetet. Ebben arra hivatkozott, hogy a névfeltüntetés elmaradása a felperest a megrendelésektől, megbízási szerződésektől fosztotta meg.

A Szegedi Ítéltábla álláspontja szerint a szerzői jogsértés következményeként lehetőséget biztosít a törvény a nem vagyoni kártérítés iránti igény érvényesítésére is. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy önmagában a személyhez fűződő jogok megsértése nem elegendő a nem vagyoni kártérítés megítéléséhez. Ebből következően a jogsértés miatti jogos felháborodás egyéb hátrány bizonyítása nélkül nem alapozza meg a nem vagyoni kártérítés iránti igényt. A bíróságnak fel kellett hívnia a felperest, hogy bizonyítási indítványt terjesszen elő a nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatosan, azaz, hogy mely tényekre alapítja az ezzel kapcsolatos igényét a felperes.

A felperes úgy nyilatkozott a 32. sorszám alatti beadványában, hogy a személyiségi jogának és szerzői jogának durva megsértéséből keletkező gazdasági hátrányokozás és ezzel összefüggő későbbi piaci érdekérvényesítés megakadályozása miatt indokolt a nem vagyoni kártérítés.

A bíróság az ítéltábla végzésében foglaltaknak megfelelően felhívta a felperest 2006. szeptember hónap 29. napján megtartott tárgyaláson (25. sorszám alatti jegyzőkönyv), hogy bizonyítási indítványt terjesszen elő avonatközásban, hogy a névfeltüntetés mellőzésével a felperest milyen nem vagyoni hátrány érte, illetőleg ez hogyan fejeződött ki. Arról is tájékoztatta a felperest, hogyha a bíróság felhívásában foglaltaknak nem tesz eleget, a bíróság úgy tekinti, hogy nem tudja bizonyítani azt, hogy a felperest immateriális, nem vagyoni hátrány érte volna.

A tárgyalás berekesztéséig azonban a felperes a bíróság felhívásában foglaltaknak nem tett eleget.

A Pp.141.§ (2) bekezdés szerint a bíróság, ha ez a tényállás megállapításához szükséges, a feleket felhívja nyilatkozataik megtételére és lefolytatja a bizonyítási eljárást. A fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait a per állása szerint a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetőleg előterjeszteni.

A (6) bekezdés szerint, ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével a (2) bekezdésben előírt kötelezettség ellenére alapos ok nélkül késlekedik és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevárása nélkül határoz.

A fentiekből következően tehát a bíróság úgy tekintette, hogy a felperes nem tudja alátámasztani semmivel sem a nem vagyoni kártérítés iránti igényét.

A beszámítási kifogással összefüggésben a bíróság utalni kíván arra, hogy a Ptk.296.§ (1) bekezdés szerint, a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal a tartozásba beszámíthatja. A (2) bekezdés szerint, a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

A fentiekből következően az alperes csakis a felperesi keresetnek a pénzkövetelésre vonatkozó részével szemben élhetne beszámítási kifogással. Arra figyelemmel, hogy a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek, a beszámítási igényt akkor tudta volna a bíróság jelen perben elbírálni, amennyiben a felperes vonatkozásában a pénzfizetésre irányuló kereseti kérelmet a pénzbüntetés vonatkozásában alaposnak tartotta volna.

A fentiekre figyelemmel a túlnyomórészt tehát a felperes lett pervesztes, így a bíróság őt kötelezte az alperes javára I-II.fokú perköltség megfizetésére a Pp.78.§ (1) bekezdés alapján, mely áll az alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetékből.

S z e g e d , 2007. év február hó 20. napján

Dr. Pap János s.k.

b í r ó

A kiadmány hitelélül:

Farkas Andrea

írnök

II.

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.190/2007/7. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Kiss Zoltán ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) alatti lakos felperesnek - ügyvezető neve (címe) által képviselt alperes neve (címe) alatti székhelyű alperes ellen szerződésből eredő követelés és egyéb iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. február 20. napján kelt 2.P.21.854/2005/34. számú ítélete ellen a felperes 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja azzal, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget elsőfokú eljárási költségnek tekinti.

A fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A grafikus művész felperes az alperessel 2002. novemberében szóbeli megállapodást kötött az ún. L. rendszerhez tartozó kiadványok illusztrálására, oldalanként 7.500.-Ft díj ellenében. Az alperes az elkészült kiadványokat nyomdai úton sokszorosította és oktató csomagban használta fel. A megállapodás alapján a felperes az „könyv 1.” kötet 16 oldalból álló illusztrációját készítette el, majd újabb megállapodást kötöttek a „könyv 2.” című kötet illusztrációjának elkészítésére.

Az alperes a felperes részére 2004. november 24-én 67.500.-Ft-ot, 2002. november 29-én 60.000.-Ft-ot, 2002. december 3. napján 15.000.-Ft-ot fizetett ki. A felperes 2003. január 2-án újabb 97.500.-Ft-ról szóló számlát állított ki, amelyből az alperes 50.000.-Ft-ot egyenlített ki

Az alperes az elkészült és sokszorosított kiadványokon a felperes nevét nem tüntette fel.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg szerzői jogainak megsértését, mert mint szerző nevét a kiadványokon nem tüntette fel, kérte továbbá az alperest összesen 847.500.-Ft megfizetésére kötelezni. Ezen összegből 47.500.-Ft az utolsóként kiállított számla alapján az alperes által ki nem egyenlített díj, 300.000.-Ft megfizetését szerzői jogdíj címén kívánta érvényesíteni művének sokszorosítás útján történő felhasználása folytán. Előadta, azzal, hogy az alperes a műveken nevét nem tüntette fel, potenciális munkakapcsolattól, megbízási lehetőségtől esett el, alkotása reklámértékétől megfosztotta, ezért ebből fakadó nem vagyoni kára megtérítéseként 500.000.-Ft-ra tartott igényt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes által készített grafika szerzői jogi védelem alá esik, ezért nem volt szükség a felperes, mint szerző nevének feltüntetésére az „könyv 1.” című kiadványon. A „könyv 2.” című kiadványhoz a felperes néhány, megjelentetésre nem alkalmas rajzot készített el, az ezért járó 50.000.-Ft díjat megfizette. Hivatkozott arra, hogy a megállapodásban megjelölt összeg magában foglalta a felhasználói szerződés alapján felperesnek járó díjazást is.

A Szegedi Ítéltábla az elsőfokú bíróság a jogsértést megállapító, egyebekben keresetet elutasító 2.P.20.946/2004/9. számú ítéletét Pf.II.20.119/2005/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította; szakértői kérdés annak eldöntése, hogy a felperes rajzai önálló eredeti szellemi alkotásnak minősülnek-e, ezért a megismételt eljárásban e körben a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményének beszerzése szükséges. Csak e kérdés tisztázását követően lehet állást foglalni a kereseti kérelem megalapozottságát illetően. Mivel a perbeli megállapodás jövőben alkotandó mű elkészítésére vonatkozik, úgy átadása a felhasználás lehetővé tétele céljából történik. Így a perben a felperesnek kell azt bizonyítania, hogy a megállapodás nem terjed ki a mű felhasználására, és a kikötött díj kizárólag a mű elkészítésének, s ezzel járó kiadásainak az ellenértéke. Az alperes tagadásával szemben a felperesnek kell továbbá bizonyítania a második megállapodás szerinti illusztrációk elkészítését és annak az alperesnek történő átadását.

A megismételt eljárásban a felperes keresetét, az alperes ellenkérelmét fenntartotta. Az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő 73.327.-Ft összegben. Ezt azzal indokolta, hogy 2003. január 1. napját követően a hatályos jogszabályi előírások alapján csak egyéni vállalkozó által kibocsátott számlát fogadhatott volna be. A per során szerzett arról tudomást, hogy a felperes nem egyéni vállalkozó, így a 2003. január 2-i számla alapján teljesített 50.000.-Ft kifizetés kapcsán a fenti összegű járulékfizetési kötelezettsége keletkezett.

Az elsőfokú bíróság az ítéltábla iránymutatása alapján lefolytatott bizonyítás eredményeként ítéletében a jogsértést megállapította, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította. A Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményét ítélezése alapjául elfogadva megállapította, hogy a felperes művei egyéni, eredeti jelleggel bírnak, ezért a szerzői jogi védelem azokat megilleti.

A szakértő testület, valamint a csatolt iratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jövőben alkotandó mű elkészítésére vállalt kötelezettséget, ezért az számára is nyilvánvaló volt, hogy művét kiadják, sokszorosítani fogják, azaz azt felhasználás céljára adta át.

Ebből pedig következik az, hogy a megállapodás szerinti díj magában foglalja a felhasználói díjat is. Ennek az ellenkezőjét a felperes saját állításán kívül semmivel sem tudta bizonyítani. A szakértői vélemény alapján utalt arra, hogy az így megállapított felhasználói díj az elvégzett munkával arányban állónak tekinthető. A díj összegének meghatározásakor a Ptk. 205. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felek megállapodása az irányadó, így a felperes által csatolt Magyar Tervező Grafikusok Egyesületének díjazásra vonatkozó ajánlása a perben relevanciával nem bír.

A felperes ugyancsak nem bizonyította, hogy az alperes által ki nem egyenlített 47.500.-Ft

összegnek megfelelő grafikát elkészítette. A felperes által 27. sorszám alatt csatolt beadvány mellékletei nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a felperes a második megállapodásban szereplő kiadványt teljes terjedelmében illusztrálta, illetve azt az alperesnek átadta, ezért ezzel kapcsolatos díjigénye alaptalan. Ugyanakkor nem vitásan az alperes elmulasztotta a felperest, mint szerzőt a kiadványon feltüntetni, ezért az 1999. évi LXXVI. törvény 12. § (1) bekezdése alapján jogsértően járt el. Ennek tényét ítélete rendelkező részében megállapította. Kifejtette, hogy a jogsértés miatti nem vagyoni kártérítési igény megalapozottságának megállapításához nem elegendő a személyhez fűződő jogok megsértése. Az ebből eredő hátrány alátámasztására a felperes a bíróság Pp. 141. §-án alapuló felhívása ellenére bizonyítást nem terjesztett elő. Ezért, mint bizonyítatlant elutasította ezen felperesi igényt is. A marasztalásra irányuló kereseti kérelmek elutasítása folytán nem vizsgálta az alperes beszámítási kifogását.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen utasította el a nem vagyoni kártérítés iránti igényét. A szerzői név feltüntetésének elmulasztásában megnyilvánuló jogsértés kizárja az anyagi előny lehetőségét, a név feltüntetésének hiányában az így alkotott művet portfóliójában, illetve referenciaként felhasználni nem tudja. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes alaptalan beszámítási kifogását „hagyta előterjeszteni”.

Álláspontja szerint a kiállított számlák egyértelműen igazolják az elkészült rajzok számát, hiszen egy kiadvány 16 oldalból áll, 7.500.-Ft/oldal árral számolva az 120.000.-Ft-ot tesz ki. Ehhez képest a számlák végösszege 240.000.-Ft, amely két kiadvány ellenértéke. Az egyes számlák az egyes munkarészek elvégzésekor, azaz a rajzok átadásakor kerültek kiállításra. Az alperes 47.500.-Ft-os díjtartozását nem is vitatta. Utalt arra, hogy a munkakópiát eredetben azért nem tudta csatolni, mert azt átadta az alperesnek. A szerződészegést az alperesnek kell bizonyítania, a teljesítést bizonyítja ugyanis az, hogy az utolsó munkával együtt átadta az alperesnek az utolsó ún. végszámlát is.

Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy felhasználási szerződés jött létre, hiszen abból hiányoznak az ahhoz szükséges tartalmi elemek. Ezt álláspontja szerint az alperesnek kellett bizonyítania. Ugyanakkor a megbízási szerződés mellett szól, hogy a számlák összege oldalankénti 7.500.-Ft-ról szól, amiből következően ez csak munkadíj lehet, nem pedig felhasználói díj.

Amennyiben felhasználói szerződést kötöttek volna, úgy a számlákon jogcímként jogdíj került volna feltüntetésre, továbbá egy összegben szerepelne a díjazás. Mindezen körülményeket az elsőfokú bíróság döntése meghozatalakor figyelmen kívül hagyta és ezért ítélete megalapozatlan.

A fellebbezésében előadottak alátámasztására a perbeli alperestől különböző (... Kft.) gazdasági társaság által kiállított jövedelem elszámolásra vonatkozó dokumentumokat csatolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a bizonyítékok megfelelő mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, döntése az általa felhívott jogszabályoknak megfelel, ítéletét kifogástalanul megindokolta. A felperes fellebbezésében nem hozott fel

olyan tény vagy körülményt, amelyet az elsőfokú bíróság nem értékelt volna megfelelően, nem állapítható meg olyan anyagi vagy eljárási jogszabálysértés sem, amely az elsőfokú ítéletet megalapozatlanná tenné. Erre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helyes indokai szerint helybenhagyta.

A fellebbezés kapcsán utal az alábbiakra:

Az alperes a szakvéleménnyel szemben továbbra is vitatta, hogy a felperes által elkészített illusztrációk szerzői műnek minősülnének, az ítélet ellen azonban fellebbezést nem nyújtott be, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontja alapján hozta meg ítéletét.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg - azt a felperes sem vitatta -, hogy a felek megállapodása jövőben megalkotandó mű létrehozására irányult. Ebben az esetben a szerzői teljesítéshez értelemszerűen szükséges a mű átadása, amely átadás főszabályként nem tulajdonátruházás, hanem a felhasználás lehetővé tétele céljából történik, ami a perbeli esetben kézenfekvő, hiszen a felperes az illusztrációt azért készítette, hogy azokat az alperes a kiadványokban szerepeltesse.

Ezzel a felek között felhasználási szerződés jött létre. A felhasználási szerződés kapcsán az Szjt. 45. § (1) bekezdése kötelező alakíságot ír elő, annak érvényességét írásba foglaláshoz köti. A kialakult bírói gyakorlat szerint azonban szerzői jogi felhasználási szerződésnek minősül a szerzői műre vonatkozóan szóban kötött szerződés is, ha azt az alakíság megsértésével kötötték (BH. 1993/295.). Az alakíság megsértése miatt érvénytelen szerződést, ha a felhasználást a felhasználó már megkezdte, a bíróság a határozathozatalig hatályossá nyilvánítja a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján és ennek alapján a feleknek el kell számolni.

Helytállóan hivatkozik a felperes arra, hogy a felhasználás fejében a felhasználó díjat köteles fizetni (szerzői jogdíj Szjt. 16. § (4) bekezdés). A jövőben megalkotandó műre kötött felhasználási szerződésben meghatározott díj részben a mű létrehozásának díja, részben pedig az átengedett felhasználási jog ellenértéke lehet. A felek a felhasználási szerződés tartalmát szabadon állapítják meg (Szjt. 42. § (2) bekezdés). Így maguk döntenek el, hogy külön-külön meghatározzák-e az egyes díjrészeket vagy egy összegben jelölik meg azt.

Az ítéletábra a hatályon kívül helyező végzésében már állást foglalt a bizonyítási kötelezettséget illetően is, amikor kifejtette, hogy a felperesnek kell bizonyítania, hogy a mű átadása a felhasználás jogát nem foglalta magában, továbbá a kikötött díj kizárólag a mű átadásának az ellenértéke és a felhasználásért járó díjat nem tartalmazza.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget: sem az elsőfokú eljárásban, sem pedig a fellebbezésében előadottak - amelyeket az ítéletábra előzőleg ismertetett - önmagukban kereseti előadását nem támasztják alá. Éppen ellenkezőleg, az a körülmény, hogy az illusztrációkért a felperes általában az alperesnél közzététel céljából, s csupán oldalanként 7.500.-Ft-ra tartott igényt, azt bizonyítja, hogy ezen összegben mind az illusztrációk elkészítésének díja, mind a szerzői jogdíj benne foglaltatik. Erre enged következtetni a Szerzői Jogi Szakértői Testület véleménye is, amely szerint az oldalanként 7.500.-Ft mindkét díjjal együttesen arányos.

Az ítéletábra változatlan álláspontja szerint a felperesnek kellett bizonyítania azt is a Pp. 164.

§ (1) bekezdése alapján, hogy a második megállapodás szerinti grafikát elkészítette és azt az alperesnek átadta, ezért téves a felperesnek ezzel ellentétes fellebbezési álláspontja. A számla kiállítása önmagában nem alkalmas a teljesítés bizonyítására. Az alperes maga sem tagadta, hogy a második kiadványhoz a felperes néhány rajzot átadott. Ezen előadást támasztja alá az is, hogy a felperes 27. sorszám alatti beadványában is a témához kapcsolódóan nem a teljes megrendelésnek megfelelő számú rajzot csatolt. Tény azonban, hogy e rajzok a megjelölt kiadványban nem szerepelnek, tehát azokat az alperes nem használta fel. Így a felperes a már teljesített díjon felül további igényt nem érvényesíthet.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelem kapcsán is. Az ítélet tábla e körben csupán utal a korábbiakban hivatkozott végzésben kifejtett álláspontjára, amely szerint önmagában a személyhez fűződő jogok megsértése nem alapozza meg a nem vagyoni kártérítés iránti igényt.

A felperes által hivatkozott körülmények nem adnak alapot a nem vagyoni kárpótlásra, még azok bizonyítása esetén sem. E körülmények bizonyítottsága vagyoni kártérítés megállapítását tenné esetlegesen lehetővé, hiszen a felperes ténylegesen elmaradt vagyoni bevételére alapítja igényét, ilyen keresetet azonban a perben nem terjesztett elő. A fellebbezési eljárásban pedig ez már meg nem engedett keresetváltoztatás lenne (Pp. 247. §).

A Ptk. 296. § (1) bekezdése értelmében a beszámítás lényege, hogy a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja. Beszámításra tehát csak a kötelezett marasztalása esetén kerülhet sor.

Az, hogy a beszámítási kifogás megalapozott-e, illetve helye lehet-e az adott perben, a bíróság érdemi határozatában dönti el. Jelen perben marasztalásra irányuló ítéleti rendelkezés hiányában az elsőfokú bíróságnak érdemben nem kellett foglalkoznia a beszámítási kifogással, ezért nem bír relevanciával a beszámítási kifogás kapcsán tett fellebbezési előadás.

Az eredménytelenül fellebbező felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. számú rendelet 14. §-a alapján, a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

S z e g e d, 2007. szeptember 26.

Dr. Sághy László sk. Zánócné dr. Ocskó Erzsébet sk. Dr. Rakita Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke előadó bíró táblabíró